

та неадекватна конкуренція в цьому сегменті ринку; значна інформаційна закритість страхового ринку; недостатній рівень кадрового і наукового забезпечення; відсутність вільних коштів у підприємств і населення; низька страхова культура населення, страхових посередників і деяких страховиків.

Для подолання труднощів у розвитку страхового ринку України необхідно: впорядкувати страхове законодавство; створити об'єднання страховиків з метою зміцнення їх фінансового становища; досягнути оптимальної структури між різними формами страхування; запровадити реальні заходи, які б знизили можливості для корупції та бюрократичних перепон; залучити кошти страхових фондів на потреби інвестиційних вкладень; підвищити рівень капіталізації підприємств; розробити ефективні механізми захисту інтересів страхувальників.

1. Загородній А.Г. Фінансово-економічний словник. / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк // - Львів: видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2005. – 714 с. 2. Підсумки діяльності страхових компаній за I півріччя 2014 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: forinsurer.com/files/file. 3. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. Підсумки діяльності страхових компаній за I півріччя 2014 року. – Режим доступу: forinsurer.com/files/file.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

Бідник Н.Б.

Національного університету «Львівська політехніка»

Контроль за обігом лікарських засобів є важливою ланкою державного регулювання у сфері охорони здоров'я. На ринку лікарських засобів є багато проблем, що стосуються безпеки, якості ліків, а також їх ціноутворення та розповсюдження. Проблемам вивчення державного регулювання та контролю за обігом лікарських засобів присвятили свої праці такі вчені, як О. Андрійко, Л. Бардакова, З. Гладун, В. Гарашук, В. Горшеньов, Л. Дешко, Г. Стеценко, В. Пашков, В. Рудий, О. Хмельницька.

Ринок лікарських засобів - це ринок, на якому відбувається купівля-продаж лікувальних препаратів, ліків, медикаментів. Протягом тривалих років ринок лікарських засобів був державною монополією.

Були лише державні аптеки, а 90 % ліків продавались за рецептом. З розвитком ринкових відносин, починають виходити багато нових фірм та фармацевтичних корпорацій на цей ринок. Збільшується пропозиція лікарських товарів, на ринку з'являється велика кількість медикаментів відомих світових фірм-виробників ліків, а також ліків невідомих фірм, а то й експериментальних ліків.

Згідно з Конституцією України, держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю та безпекою продукції, у тому числі за обігом лікарських засобів (ст. 42); одним із першочергових завдань держави є належна реалізація прав і свобод людини та громадянина, реальне втілення в життя конституційного припису щодо охорони здоров'я (ст. 49) [1].

Станом на кінець 2014 р., в Україні залишається менше 10% державних аптек, а державні видатки на лікарські засоби одні з найменших в світі. Порівняння видатків на лікарські засоби в Україні і з видатками зарубіжних країн представлені в табл. 1 [2].

Таблиця 1

Видатки на лікарські засоби та стан ринку ліків в Україні та закордоном

Показник	Польща	Німеччина	Україна	Грузія	США
Видатки на охорону здоров'я на душу населення (доларів США)	194	2938	17	110	3409
Загальні державні видатки на лікарські засоби (млрд. доларів США)	2,1	29,2	0,376	1,8	79,202
Видатки на лікарські засоби на душу населення (доларів США)	53	389	2,6	47	319
Частка ринку ліків, які можна придбати без рецепту (%)	30	30	70	50	40
Націнка аптек, %	20	28	40	15	20

Після того, як державні аптеки почали зникати з ринку лікарських засобів, з'явилась величезна кількість приватних аптечних мереж, аптечних кіосків, в яких понад 70 % ліків, можна купувати без рецепту, а націнки на ліки набувають колосальних розмірів (див. табл. 1). Населення все менше звертається до лікарів, бо придбати ліки можна

без рецепту і лікуються вдома самостійно за придуманим діагнозом. Як наслідок - загострення хвороб, перехід хвороби у хронічну форму, летальні наслідки.

Регулювання ціноутворенням та обігу лікарських засобів є головним завданням держави у сфері охорони здоров'я, оскільки значна частина ліків випускається з порушенням правових норм і є підробками або такими, ефективність яких не відповідає заявленим виробниками показникам. Саме тому, Указом Президента України, 6 квітня 2011 р. було створено Державну службу України з лікарських засобів [3].

Основним завданням служби є забезпечення якості та безпеки лікарських засобів, у тому числі тих, які закуповуються за кошти державного і місцевих бюджетів, на всіх етапах обігу, зокрема під час їх виробництва, зберігання, транспортування, реалізації. Відповідно до покладених на неї завдань, Держслужба здійснює контроль за дотриманням вимог законодавства щодо виконання ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової, роздрібною торгівлі лікарськими засобами; державний контроль ввезення на митну територію України лікарських засобів; нагляд за дотриманням технічних умов при транспортуванні, зберіганні та застосуванні ліків; прийняття рішення про вилучення з обігу та заборону виробництва, реалізації препаратів, що не відповідають встановленим нормам.

Державною службою України з лікарських засобів було здійснено позбавлення багатьох аптек, які не пройшли перевірки, ліцензій, виявлено велику кількість фальсифікованих лікарських засобів. Проте, на ринок і надалі поступають неякісні ліки, а націнки на аптечну продукцію найбільші у Європі. Ключовим у сфері державного регулювання цін на лікарські засоби є питання щодо визначення компетенції державних органів у сфері ціноутворення. Ціни на ті самі ліки у різних аптечних мережах можуть відрізнятись на 10-50 %. Держава повинна затвердити діапазон цін на лікарські засоби, а за підвищення аптеками цін здійснювати покарання. Також, особи, які винні в порядку встановлення та застосування цін, мають бути притягнені до адміністративної та кримінальної відповідальності.

Для вирішення проблем, що виникли на ринку лікарських засобів, державі необхідно здійснити такі кроки:

- посилити контроль за виробництвом, ввезенням в Україну та реалізацією лікарських засобів, продажем ліків без рецепту;
- не допускати на ринок фальсифікованих продуктів;
- проводити жорстке регулювання цін на лікарські засоби;
- здійснити удосконалення Закону "Про лікарські засоби", який б

гарантував громадянам право на отримання якісних, безпечних ліків за доступними цінами.

1. *Стеценко С.Г. Адміністративне право України: Навчальний посібник.* - К.: Аміка, 2007. - С. 446-469. 2. *Державний комітет статистики [Електронний ресурс].* — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>. 3. *Державна служба України з лікарських засобів [Електронний ресурс].* — Режим доступу: <http://www.diklz.gov.ua>.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРЯМОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ ЗБИТКІВ ЗА ДОГОВОРАМИ СТРАХУВАННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВЛАСНИКІВ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ

Добош Н.М.

Національний університет «Львівська політехніка»

Проведення економічних реформ та структурна перебудова економіки України потребує подальшого розвитку національного страхового ринку, що є фундаментом для сталого економічного зростання. Особливої актуальності набуває розвиток і впровадження обов'язкових видів страхування, які регулюються в межах чинного законодавства України. Ряд науковців притримуються думки про необхідність скасування обов'язкових видів страхування. На нашу думку, буде помилкою відмовитися від обов'язкового страхування соціально значущих ризиків. Натомість необхідно працювати в напрямку вдосконалення нормативно-правової бази таким чином, щоб якість надання страхових послуг була на рівні, достатньому для задоволення потреб споживачів. Обов'язкове страхування потребує вдосконалення страхових відносин суспільства, отже, необхідні комплексні дослідження напрямів і механізмів ефективного державного регулювання.

Важливим напрямком для вдосконалення державного регулювання обов'язкового страхування є необхідність залучення галузі до вирішення найважливіших соціальних питань. Наразі, не існує певних механізмів з'ясування попиту у впровадженні нових обов'язкових видів страхування, або виключення існуючих, які не мають соціально-економічного значущого результату. Немає цілісного бачення системи обов'язкового страхування, переліку необхідних і дієвих обов'язкових